

Memo

onderwerp Relatie MDTO met DCAT-AP-NL en NL profiel op ISO 19115
datum 31 maart 2026 status definitief blad 1 van 4
van Wout van der Reijden (Nationaal archief) en Ine de Visser (Geonovum)
aan Forum Standaardisatie

Inleiding

Het Forum Standaardisatie heeft bij plaatsing van MDTO op de 'Pas toe of leg uit'-lijst, het advies gegeven om binnen een jaar de onderlinge relaties tussen verschillende metadata-standaarden in kaart te brengen (bij voorkeur via een vaststellingsprocedure) en te presenteren op een duidelijke, bij voorkeur visuele wijze.

Een aantal reeds opgenomen standaarden op de lijst open standaarden, zoals DCAT (metadata standaard voor het beschrijven van datasets) en het Nederlands metadata profiel op ISO 19115 geografie (standaard voor metadata voor geo-datasets; onderdeel van de Geo-standaarden), specificeert ook metagegevens, die mogelijk overlappend zijn met hetgeen in MDTO is gespecificeerd.

In deze gezamenlijk opgestelde notitie lichten het Nationaal Archief en Geonovum de relatie, overeenkomsten en verschillen tussen de drie standaarden toe.

MDTO

MDTO (Metagegevens voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie) is een Nederlandse norm voor het vastleggen en uitwisselen van eenduidige metagegevens om de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie mogelijk te maken. Anders geformuleerd: MDTO is primair een instrument voor overheidsorganisaties om de verplichtingen uit de Archiefwet en de Wet open overheid (Woo) te kunnen nakomen. Daarbij gaat het niet alleen om de fase van overbrenging naar een archiefinstelling, maar ook om de eisen die gesteld worden aan de eigen informatiehuishouding. MDTO is de opvolger van het TMLO (Toepassingsprofiel Metagegevens Lagere Overheden) en TMR (Toepassingsprofiel Metagegevens Rijk), die beide zijn gebaseerd op de RMO (Richtlijn Metagegevens Overheidsinformatie).

DCAT-AP-NL

DCAT-AP-NL is een applicatieprofiel op het Europese applicatieprofiel DCAT-AP van de DCAT standaard, dat ervoor zorgt dat informatie (metadata) over datasets en dataservices (API's) op een uniforme manier wordt vastgelegd en gedeeld om uitwisseling van die metadata tussen datacatalogi uit verschillende domeinen mogelijk te maken. Hierdoor worden de beschreven datasets in de verschillende domeinen voor hergebruik toegankelijk. De standaard voldoet volledig aan de Europese standaard DCAT-AP 3.0 waardoor ook de aansluiting met Europese datacatalogi wordt ondersteund. Het doel van de standaard is om de onderlinge uitwisseling van metadata bijvoorbeeld tussen overheidsorganisaties of tussen verschillende domeinen zoals gezondheid, mobiliteit en milieu eenvoudiger en betrouwbaarder te maken. Op EU niveau zijn er voor verschillende domeinen specifieke extensies op DCAT-AP ontwikkeld. Voor de ontsluiting van open data, waaronder ook de High Value Data richting de EU, wordt uitgegaan dat de data uitgewisseld

kan worden in DCAT-AP. DCAT-AP vormt de basis van het catalog framework dat door het standaardisatie verzoek van de EU commissie aan de Europese standaardisatie organisaties wordt opgesteld. Dit framework moet toegepast worden in de EU dataspace.

De standaard is aanvullend op domein-specifieke standaarden zoals het NL profiel op ISO 19115, en zorgt ervoor dat de data en services (API's) via de metadata beter vindbaar, vergelijkbaar en herbruikbaar wordt, zowel nationaal als internationaal.

NL profiel op ISO 19115 en NL profiel op ISO 19119

Het NL profiel op ISO 19115 is een profiel op de internationale standaard ISO 19115, en richt zich op de eenduidige beschrijving van ruimtelijke datasets, uit verschillende domeinen. Het is bedoeld om het zoeken en vinden van ruimtelijke datasets mogelijk te maken zodat deze datasets hergebruikt kunnen worden. Het NL profiel op ISO 19119 heeft hetzelfde doel maar richt zich op de eenduidige beschrijving van ruimtelijke dataservices, uit verschillende domeinen.

Beide profielen voldoen volledig aan de [Europese vereisten voor metadata](#) van INSPIRE datasets en dataservices, waardoor ook op Europees niveau interoperabiliteit gewaarborgd wordt. Het dataset profiel wordt sinds 2006 in Nederland toegepast en kent een grote adoptie. Ze zijn beide onderdeel van de geostandaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie.

Wettelijke verankering

MDTO richt zich op het vastleggen van informatie die volgens de Archiefwet en onderliggende regelgeving, maar ook volgens de Woo moet kunnen worden herleid.

Uitwisseling van metadata conform DCAT-AP en ISO 19115 is vereist voor het beschikbaar maken van data voor hergebruik die onder de Open data directive (data act), uitvoeringsverordening HVD en de INSPIRE directive vallen.

Overeenkomsten en verschillen

DCAT-AP-NL, MDTO en NL profiel op ISO 19115 kennen inhoudelijk een aantal overeenkomsten en verschillen. Om deze te kunnen duiden is een toelichting nodig wat er hier met een aantal begrippen wordt bedoeld. Als we het in onderstaande paragrafen hebben over informatieobject, hebben we het over gegevens met een eigen identiteit die als een eenheid worden gepresenteerd ongeacht de digitale vorm. Een dataset is een verzameling van (meestal gestructureerde) data, deze wijken qua gebruik en structuur vaak wel erg af van de informatieobjecten. Een dataset wordt vaak in meerdere toepassingen gebruikt. Een dataset zoals de BAG (basisregistratie adressen en gebouwen) wordt dagelijks geactualiseerd en wordt door vele verschillende organisaties en bedrijven jaarlijks ongeveer 745 miljoen keer bevroegd. Een distributie is een toegankelijke vorm van een dataset, bijvoorbeeld een downloadbaar bestand.

Verschillen

1. MDTO gaat uit van informatieobjecten en DCAT en ISO 19115 van datasets.
2. MDTO gaat uit van bestanden en DCAT en ISO 19115 van distributies
3. MDTO en ISO 19115 zijn in XML, DCAT is een RDF-ontologie

1.

MDTO is opgesteld voor het beschrijven van metadata over informatieobjecten en bestanden die noodzakelijk zijn voor duurzame toegankelijkheid. Datasets kunnen ook worden gezien als informatieobject, maar deze wijken qua gebruik en structuur vaak wel erg af van de

informatieobjecten zoals documenten die MDTO als uitgangspunt neemt. Hierdoor zijn er ook verschillen in wat er met de metadata wordt beschreven. Zo beschrijven metagegevens van een informatieobject in MDTO niet alleen (de context van) dat object zelf maar ook welke activiteiten ermee door wie zijn uitgevoerd, welke relaties met andere informatieobjecten er bestaan en welke beperkingen in gebruik er zijn.

Bij **DCAT-AP-NL** en **NL profiel op ISO 19115** zijn er, naast de context, vooral kenmerken opgenomen die nodig zijn om te kunnen bepalen of de dataset geschikt is voor het doel dat de gebruiker voor ogen heeft, zoals kwaliteitsgegevens, toegangs- en gebruiksrechten, technische standaarden voor het uitwisselen en dataspecificaties waar de dataset qua structuur en inhoud aan voldoet. De metadata geven daarnaast via een URL ook direct de toegang tot de dataset via services, API's, downloads etc. Kenmerken over activiteiten en relaties met documenten zijn voor datasets maar tot op zekere hoogte bekend, met name als het gaat om datasets die nieuw beleid ruimtelijk vastleggen. Voor inventarisaties van bijvoorbeeld het vóórkomen van bepaalde objecten of dier- en plantensoorten, de ondergrond, luchtfoto's, het digitaal hoogtebestand, infrastructuur etc. zijn deze relaties en activiteiten er niet.

2.

DCAT-AP-NL en **ISO 19115** gaan in tegenstelling tot MDTO uit van distributies. Dat kan een download van de hele (dynamische) dataset zijn, maar ook een service of API waarmee de (dynamische) dataset bevroegd kan worden. Het resultaat van die bevraging kan in de tijd veranderen en divers zijn, een ruimtelijke afbeelding van de dataset, inhoudelijke informatie uit de dataset of een deel van de objecten zelf. Deze dataservices worden in **DCAT-AP-NL** en het **NL profiel op ISO 19119** van extra metadata voorzien.

3.

MDTO gaat bij het beschrijven van begrippen uit van begrippenlijsten waarvan ook kenmerken van de begrippenlijst zelf vastgelegd moet worden, zoals de naam van de begrippenlijst.

In **DCAT-AP-NL** en in het bovenliggende **DCAT-AP** worden begrippen in ontologieën opgenomen, die zichzelf beschrijven. De identificatie van deze ontologieën wordt niet overgenomen in **DCAT**. **DCAT** bevat alleen de code's voor begrippen die middels een URI wordt vastgelegd, het label kan daarnaast ook beschikbaar zijn. Door de URI te volgen kan de verdere informatie over de ontologie gevonden worden.

Overeenkomende kenmerken

Voor informatie-objecten die overeenkomen met een dataset, kunnen een aantal kenmerken relatief makkelijk overgenomen worden door MDTO uit **DCAT-AP-NL** en/of het **NL profiel op ISO 19115**. Het gaat dan om algemene kenmerken zoals;

- identificatie (identificer, naam, titel etc)
- classificatie (trefwoorden, thema's, categorieën etc.)
- dekking in tijd en ruimte
- taal

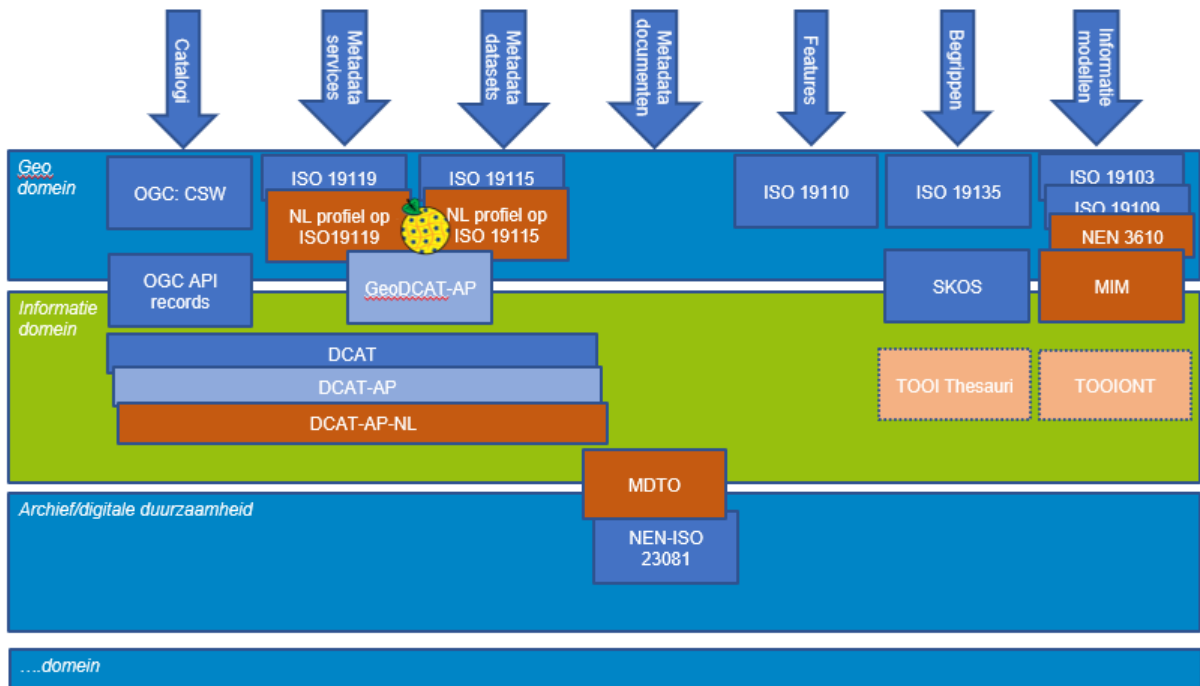
Gegevens over betrokken organisaties, hun rol en datum van bepaalde activiteiten, komen in alle standaarden voor, maar die gelden vaak voor andere rollen, bijvoorbeeld de rol archiefvormer komt niet voor in **DCAT-AP-NL** en/of het **NL profiel op ISO 19115** en contactpersoon niet in **MDTO**.

Distributies kunnen overeenkomen met een bestand. Voor die bestanden die overeenkomen met een distributie van een dataset, kunnen ook een aantal kenmerken relatief makkelijk overgenomen

worden door MDTO uit DCAT-AP-NL en/of het NL profiel op ISO 19115. Het gaat dan om algemene kenmerken zoals;

- identificatie (identificer, naam, titel etc)
- bestandsformaat

Visueel overzicht

Conclusie

De standaarden dienen verschillende doelen en kunnen aanvullend op elkaar gebruikt worden, waarbij algemene kenmerken uit DCAT-AP-NL of het NL profiel op ISO 19115 kunnen worden overgenomen. Daarmee kan een groot deel van de verplichte metadata kenmerken uit MDTO ingevuld worden. Hiervoor is een mapping beschikbaar, zodat deze transformatie door verschillende organisaties op dezelfde manier kan worden toegepast.